

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱- مبانی قانونی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
۳	۱-۱- رفاه و تأمین اجتماعی در قانون اساسی
۵	۱-۲- رفاه و تأمین اجتماعی در قانون برنامه چهارم توسعه
۵	۱-۳- رفاه و تأمین اجتماعی در سایر قوانین و مقررات
۶	۲- تکالیف مشخص قانونی
۷	۲-۱- مواد مرتبط از قانون برنامه چهارم توسعه
۹	۳- بررسی اعتبارات حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
۹	۳-۱- اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در قانون بودجه ۱۳۸۷
۱۰	۳-۲- اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه ۱۳۸۸
۱۱	۳-۳- مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ حوزه رفاه و تأمین اجتماعی با قانون بودجه ۱۳۸۷
۱۹	۳-۴- نگاهی به برنامه‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
۲۲	۳-۵- اعتبارات ردیف‌های متفرقه حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
۲۲	۳-۶- اعتبارات یارانه‌ها
۲۶	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۲۹	پیشنهادات

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

۱۵. نگاهی به بودجه بخش رفاه و تأمین اجتماعی

شماره مسلسل: ۲۱۰۹۵۱۵

دفتر: مطالعات اجتماعی

بهمن ماه ۱۳۸۷

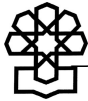
درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ۱۵. نگاهی به بودجه بخش رفاه و تأمین اجتماعی

چکیده

در این گزارش به تحلیل وضعیت اعتبارات دستگاه‌های اجرایی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور پرداخته شده است. نتایج گزارش بیانگر این است که مجموع اعتبارات دستگاه‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۲۲/۴ درصد رشد یافته است.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ همانند لایحه بودجه سال ۱۳۸۷، ردیف‌های دستگاه‌ها ادغام و ذیل دستگاه مادر آورده شده است. در این صورت با استفاده از اختیارات قانونی ماده (۷۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، دستگاه اصلی می‌تواند اعتبارات زیر مجموعه را در طول سال تغییر دهد. گذشته از آن قضاوت کردن درخصوص اینکه برنامه‌های دستگاه‌ها چه تغییراتی کرده است، چندان امکان‌پذیر نیست.

از سوی دیگر برخی از تکالیف قانونی ناشی از برنامه چهارم توسعه که در سال ۱۳۸۸ به‌عنوان آخرین سال برنامه باید به سرانجام برسد، از جمله بازپرداخت و تسویه بدهی‌های دولت به سازمان‌های بیمه‌ای (بند «ه» ماده (۹۶)) و افزایش

مستمری خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی تا سطح ۴۰ درصد حداقل حقوق و دستمزد (بند «ل» ماده (۹۷)) در این لایحه تعیین تکلیف نشده است.

مقدمه

حوزه رفاه و تأمین اجتماعی به دلیل آنکه متولی اجرای وظایف دولت در دو حوزه بیمه‌های اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی است، نقش مهمی در دستیابی به عدالت اجتماعی به‌عنوان یکی از هدف‌های مهم نظام جمهوری اسلامی دارد. به همین نسبت، جایگاه این بخش در اعتبارات بودجه سالیانه کل کشور باید مورد اهتمام قرار گیرد. به‌خصوص با اجرای طرح تحول اقتصادی و نیز قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، بیشترین پیامدها و فشارهای احتمالی متوجه این حوزه خواهد بود.

این گزارش بر آن است تا به تحلیل بودجه حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ بپردازد. مبنای این تحلیل اعتبارات اختصاص یافته به دستگاه‌های اجرایی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی و وظایف و تکالیف قانونی آنهاست. این دستگاه‌ها عبارت‌اند از: سازمان بیمه خدمات درمانی، سازمان بهزیستی کشور، سازمان تأمین اجتماعی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، صندوق بازنشستگی کشوری، صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و بنیاد شهید و امور ایثارگران.

از میان دستگاه‌های یاد شده، سازمان بیمه خدمات درمانی، صندوق بازنشستگی کشوری، سازمان تأمین اجتماعی، صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر و

سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح متولی امر بیمه‌های اجتماعی هستند و کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران عموماً در حوزه حمایت‌های اجتماعی ایفای نقش می‌کنند.

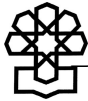
به‌منظور تحلیل وضعیت اعتبارات دستگاه‌های یاد شده، ابتدا مبانی قانونی وظایف دستگاه‌های مورد بررسی مطالعه و تکالیف قانونی برعهده دستگاه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس اعتبارات این دستگاه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ با قانون بودجه سال ۱۳۸۷ مقایسه خواهد شد و در پایان با استناد به تکالیف قانونی و تحلیل اعتبارات تخصیص یافته، پیشنهادهایی برای بهبود بودجه این بخش ارائه خواهد شد.

۱. مبانی قانونی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

۱-۱. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون اساسی

در اصول ۲۹، ۲۱ و ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر رفاه و تأمین اجتماعی تأکید و توجه شده است. مطابق اصل ۲۹ قانون اساسی برخورداری از بیمه‌ها و حمایت‌های اجتماعی حقی همگانی قلمداد شده است.^۱ در اصل ۲۱ قانون اساسی دولت موظف شده است که حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین

۱. اصل ۲۹ قانون اساسی: برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، حوادث و سوانح، نیاز به مراقبت‌های بهداشتی و درمانی به‌صورت بیمه‌ای و غیربیمه‌ای حقی است همگانی و دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های فوق را برای یکایک افراد تأمین کند.

اسلامی تضمین کرده و از جمله نسبت به حمایت از مادران، کودکان بی‌سرپرست، ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست و... اقدام نماید.^۱ در اصل ۴۳ قانون اساسی نیز به تأمین استقلال اقتصادی و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد با حفظ آزادی او توجه شده است.^۲

۱. اصل ۲۱ قانون اساسی: دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و امور زیر را انجام دهد:

۱. ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او.
 ۲. حمایت مادران، بالخصوص در دوران بارداری و حضانت فرزند، و حمایت از کودکان بی‌سرپرست.
 ۳. ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده.
 ۴. ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست.
 ۵. اعطای قیمومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی.
۲. اصل ۴۳ قانون اساسی: برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران بر اساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

۱. تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.
۲. تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به‌منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند، ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به‌صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.
۳. تنظیم برنامه اقتصادی کشور به‌صورتی که شکل و محتوا و ساعت کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.
۴. رعایت آزادی انتخاب شغل، و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری.
۵. منع اضرار به‌غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.
۶. منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید، توزیع و خدمات.

۲-۱. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون برنامه چهارم توسعه

مواد (۹۰) و (۹۱) از فصل هفتم «ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی» و مواد (۹۵)، (۹۶)، (۹۷)، (۹۸)، (۹۹)، (۱۰۰)، (۱۰۱) و (۱۰۳) فصل هشتم «ارتقای امنیت انسانی و عدالت اجتماعی» قانون برنامه چهارم توسعه به موضوعات مختلف رفاه و تأمین اجتماعی از جمله امور بیمه‌ای، حمایتی و توان‌بخشی، کاهش فقر و محرومیت، توانمندسازی فقرا، جلب مشارکت‌های مردمی، گسترش پوشش‌های بیمه‌ای به‌ویژه روستاییان و عشایر، بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای، پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر، سامان‌دهی و توان‌بخشی بیماران روانی مزمن و سالمندان، توانمندسازی زنان خود سرپرست و سرپرست خانوار، حفظ و ارتقای سرمایه اجتماعی، خدمات‌رسانی به خانواده شهدا و ایثارگران، گسترش حمایت‌های اجتماعی، هدفمند کردن یارانه‌ها و... اختصاص یافته است.

۳-۱. رفاه و تأمین اجتماعی در سایر قوانین و مقررات

گذشته از قانون اساسی و قانون برنامه چهارم توسعه قوانین و مقررات بسیار دیگری بنا به اهمیت مقوله رفاه و تأمین اجتماعی به این مهم توجه داده‌اند. عمده قوانین و مقررات این حوزه عبارت‌اند از:

- قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی،

۷. استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.

۸. جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر اقتصاد کشور.

۹. تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به

مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.

- قانون تأمین اجتماعی و اصلاحات بعدی آن،

- قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست،

- قانون حمایت جامع از حقوق معلولین،

- قانون مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات بعدی آن،

- قانون تشکیل سازمان بهزیستی و اصلاحات بعدی آن،

- قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران و اصلاحات بعدی آن،

- قوانین مرتبط با مقررات بازنشستگی و وظیفه مستخدمین کشوری و لشکری،

- قانون بیمه همگانی خدمات درمانی،

- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت،

- قانون مدیریت خدمات کشوری.

- اساسنامه‌ها و طرح‌های جامع که به تأیید مراجع ذی‌ربط یا هیئت وزیران

رسیده است نظیر اساسنامه کمیته امداد امام خمینی (ره) که به تأیید مقام معظم

رهبری رسیده است و اساسنامه صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر.

۲. تکالیف مشخص قانونی

گرچه تمامی قوانینی که ذکرشان در بالا آمد مقوله رفاه و تأمین اجتماعی را بر دولت تکلیف کرده‌اند، اما موادی از قوانین یاد شده تکالیفی را به‌صورت دقیق بر نهادهای

متولی امر رفاه و تأمین اجتماعی گذاشته است. این تکالیف عبارت‌اند از:

۲-۱. مواد مرتبط از قانون برنامه چهارم توسعه

ماده (۹۰)

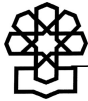
به منظور ارتقای عدالت توزیعی در دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی و در جهت کاهش سهم خانوارهای کم درآمد و آسیب پذیر از هزینه های بهداشتی و درمانی آنها، توزیع منابع و امکانات بهداشتی و درمانی باید به نحوی صورت گیرد که «شاخص مشارکت عادلانه مالی مردم» به نود درصد (۹۰٪) ارتقا یابد و سهم مردم از هزینه های سلامت حداکثر از سی درصد (۳۰٪) افزایش نیابد و میزان خانوارهای آسیب پذیر از هزینه های غیرقابل تحمل سلامت به یک درصد (۱٪) کاهش یابد....

ماده (۹۱)

بند «ب» - تا پایان برنامه چهارم، شورای عالی بیمه خدمات درمانی تمهیدات لازم، جهت استقرار بیمه سلامت با محوریت پزشک خانواده و نظام ارجاع را فراهم نماید.

بند «ج» - به منظور تعمیم عدالت در بهره مندی از خدمات بهداشتی درمانی، خدمات بیمه پایه درمانی روستاییان عشایری، معادل مناطق شهری تعریف و اجرا می شود.

بند «ه» - تأمین اعتبار بیمه های خدمات درمانی در بودجه های سنواتی در طول برنامه چهارم براساس سرانه واقعی خواهد بود که سالیانه به تصویب هیئت دولت می رسد.

ماده (۹۵)

بند «الف» - گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین اجتماعی، در ابعاد جامعیت - فراگیری و اثربخشی.

بند «ج» - تعیین خط فقر و تبیین برنامه های توانمندسازی متناسب و سامان دهی نظام خدمات حمایت های اجتماعی، برای پوشش کامل جمعیت زیر خط فقر مطلق و نظام تأمین اجتماعی، برای پوشش جمعیت بین خط فقر مطلق و خط فقر نسبی و.... دولت موظف است کلیه خانوارهای زیر خط فقر مطلق را حداکثر تا پایان سال دوم برنامه به صورت کامل توسط دستگاه ها و نهادهای متولی نظام تأمین اجتماعی شناسایی و تحت پوشش قرار دهد.

ماده (۹۶)

بند «الف» - افزایش پوشش بیمه های اجتماعی با توجه خاص به روستاییان و عشایر و شاغلین شهری که تاکنون تحت پوشش نبوده اند، به نحوی که برنامه بیمه های اجتماعی روستاییان و عشایر، با مشارکت دولت و روستاییان و عشایر پس از تهیه و تصویب دولت از سال دوم برنامه چهارم، به اجرا گذاشته شود.

بند «ب» - پوشش کامل (صد درصد) جمعیتی، از بیمه همگانی پایه خدمات درمانی.

بند «ج» - تأمین بیمه خاص (در قالب فعالیت های حمایتی)، برای حمایت از زنان سرپرست خانوار و افراد بی سرپرست با اولویت کودکان بی سرپرست.

بند «د» - هدفمند نمودن فعالیت های حمایتی، جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش مؤسسات و نهادهای حمایتی در راستای ورود به پوشش بیمه ای.

بند «ه» - اتخاذ تمهیدات لازم جهت بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای، به‌نحوی که ضمن جلوگیری از ایجاد بدهی جدید تا پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کل بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای تسویه شده باشد.

ماده (۹۷)

بند «ح» - تداوم اجرای طرح سامان‌دهی و توان‌بخشی بیماران روانی مزمن با پوشش حداقل هفتادوپنج درصد (۷۵٪) جمعیت هدف در پایان برنامه.

بند «ط» - تداوم اجرای طرح سامان‌دهی و توان‌بخشی سالمندان با پوشش حداقل بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) جمعیت هدف.

بند «ل» - افزایش مستمری ماهیانه خانواده‌های نیازمند و بی‌سرپرست و زنان سرپرست خانواده تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی بر مبنای چهل درصد (۴۰٪) حداقل حقوق و دستمزد در سال اول برنامه.

۳. بررسی اعتبارات حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

۳-۱. اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در قانون

بودجه ۱۳۸۷

در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ جمع کل اعتباراتی که به دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی اختصاص داده شده است، ۹۳،۴۱۹،۶۵۲ میلیون ریال است که از این

مبلغ ۹۳،۲۹۸،۹۸۶ میلیون ریال به هزینه‌های عمومی، ۱،۵۰۰ میلیون ریال به هزینه‌های اختصاصی و ۱۱۹،۱۶۶ میلیون ریال به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص داده شده است. اگر مبلغ ۳۰۰،۰۰۰ میلیون ریالی که براساس ماده‌ای واحده‌ای به سازمان بهزیستی در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۵ اختصاص یافت و همچنین مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ میلیون ریالی که براساس لایحه اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (در صورت تصویب نهایی) مقرر است به کمیته امداد و بهزیستی اختصاص یابد را به کل اعتبارات اضافه کنیم، کل اعتبارات به ۹۴،۲۱۹،۶۵۲ میلیون ریال افزایش می‌یابد.

۳-۲. اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه

بودجه ۱۳۸۸

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، جمع کل اعتباراتی که به دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی اختصاص داده شده است، ۱۱۴،۳۴۸،۹۵۰ میلیون ریال است که از این مبلغ ۱۱۴،۲۳۸،۷۳۶ میلیون ریال به هزینه‌های عمومی، ۱،۵۰۰ میلیون ریال به هزینه‌های اختصاصی، و ۱۰۸،۷۱۴ میلیون ریال به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص داده شده است.

۳-۳. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ حوزه رفاه و تأمین اجتماعی با قانون بودجه ۱۳۸۷

۳-۳-۱. کل اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

جدول ۱. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ کل دستگاه‌ها با قانون بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه عنوان	هزینه			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
	عمومی	اختصاصی	جمع		
۱۳۸۷	۹۴,۰۹۸,۹۸۶	۱,۵۰۰	۹۴,۱۰۰,۴۸۶	۱۱۹,۱۶۶	۹۴,۲۱۹,۶۵۲
۱۳۸۸	۱۱۴,۲۳۸,۷۳۶	۱,۵۰۰	۱۱۴,۲۴۰,۲۳۶	۱۰۸,۷۱۴	۱۱۴,۳۴۸,۹۵۰
میزان تغییر	۲۰,۹۳۹,۷۵۰	۰	۲۰,۹۳۹,۷۵۰	-۱۰,۴۵۲	۲۰,۰۲۹,۲۹۸
درصد تغییر	۲۲/۴۴	۰	۲۲/۴۴	-۸/۸	۲۱/۲۵

کل اعتبارات دستگاه‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱۱۴,۳۴۸,۹۵۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۲۰,۰۲۹,۲۹۸ میلیون ریال افزایش یافته است. میزان اعتبارات ۲۱/۲۵ درصد رشد داشته است.

۳-۳-۲. تفکیک دستگاهی اعتبارات

۳-۳-۲-۱. اعتبارات ستادی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

جدول ۲. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

(ارقام به میلیون ریال)

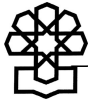
با قانون بودجه ۱۳۸۷

سال	هزینه			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
	عمومی	اختصاصی	جمع		
۱۳۸۷	۲,۷۷۷,۴۰۱	۰	۲,۷۷۷,۴۰۱	۱۰,۰۰۰	۲,۷۷۷,۴۰۱
۱۳۸۸	۳,۰۲۲,۸۶۴	۰	۳,۰۲۲,۸۶۴	۹,۱۳۴	۳,۰۳۱,۹۹۸
میزان تغییر	۲۵۵,۴۶۳	۰	۲۵۵,۴۶۳	-۸۶۶	۲۵۴,۵۹۵
درصد تغییر	۹/۲۳	۰	۹/۲۳	-۸/۶۶	۹/۱۷

کل اعتبارات در اختیار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۳,۰۳۱,۹۹۸ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۲۵۴,۵۹۵ میلیون ریال (۹/۱۷ درصد) افزایش یافته است (منظور اعتباراتی است که تحت عنوان خود وزارتخانه آمده است).

۳-۳-۲-۲. اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری

کل اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۲۳,۹۸۳,۲۳۷ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۷,۴۹۵,۱۶۷ میلیون ریال (۴۵/۴۶ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ صندوق بازنشستگی کشوری

با قانون بودجه ۱۳۸۷ (ارقام به میلیون ریال)

سال	هزینه			جمع
	عمومی	اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	
۱۳۸۷	۱۶۴۸۸۰۷۰	۰	۱۶۴۸۸۰۷۰	۱۶۴۸۸۰۷۰
۱۳۸۸	۲۳،۹۸۳،۲۳۷	۰	۲۳،۹۸۳،۲۳۷	۲۳،۹۸۳،۲۳۷
میزان تغییر	۷،۴۹۵،۱۶۷	۰	۷،۴۹۵،۱۶۷	۷،۴۹۵،۱۶۷
درصد تغییر	۴۵/۴۶	۰	۴۵/۴۶	۴۵/۴۶

- اعتبارات سازمان بیمه خدمات درمانی

میزان اعتبارات سازمان بیمه خدمات درمانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱۱،۱۸۳،۲۲۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۲،۶۸۱،۱۰۰ میلیون ریال (۳۱/۵۳ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۴. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ سازمان بیمه خدمات درمانی

با قانون بودجه ۱۳۸۷ (ارقام به میلیون ریال)

سال	هزینه			جمع
	عمومی	اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	
۱۳۸۷	۸،۵۰۲،۱۲۰	۰	۸،۵۰۲،۱۲۰	۸،۵۰۲،۱۲۰
۱۳۸۸	۱۱،۱۸۳،۲۲۰	۰	۱۱،۱۸۳،۲۲۰	۱۱،۱۸۳،۲۲۰
میزان تغییر	۲،۶۸۱،۱۰۰	۰	۲،۶۸۱،۱۰۰	۲،۶۸۱،۱۰۰
درصد تغییر	۳۱/۵۳	۰	۳۱/۵۳	۳۱/۵۳

جدول ۵. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ سازمان بیمه خدمات درمانی با قانون

بودجه ۱۳۸۷ از نظر برنامه دستگاه (ارقام به میلیون ریال)

عنوان برنامه	۱۳۸۷	۱۳۸۸	رشد
برنامه بیمه درمان روستاییان	۵،۰۰۰،۰۰۰	۵،۸۹۶،۱۳۵	۱۷/۹
برنامه بیمه درمان کارکنان دولت	۱،۹۰۰،۸۰۰	۲،۶۵۲،۰۰۰	۳۹/۵
برنامه بیماری‌های خاص	۲۸۷،۱۴۰	۳۵۰،۳۲۵	۲۲
حمایت از بیمه‌های درمان	۰	۲،۲۸۴،۷۶۰	
برنامه بیمه درمان خویش‌فرمایان	۲۱۴،۱۸۰	۰	-۱۰۰
برنامه بیمه درمان بستری شهری (بابت اجرای بند «ذ» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۸۶)	۱،۱۰۰،۰۰۰	۰	-۱۰۰
	۸،۵۰۲،۱۲۰	۱۱،۱۸۳،۲۲۰	۳۱/۵۳

همانطور که در جدول ۵ نشان داده شده است، برنامه درمان روستاییان، ۱۷/۹ درصد، برنامه بیمه درمان کارکنان دولت ۳۹/۵ درصد، برنامه بیماری‌های خاص ۲۲ درصد افزایش یافته است. در لایحه بودجه ۱۳۸۸ برنامه‌ای تحت عنوان حمایت از بیمه‌های درمان آمده است که در قانون بودجه ۱۳۸۷ نبوده است. از سوی دیگر در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ برای برنامه بیمه درمان خویش‌فرمایان مبلغ ۲۱۴،۱۸۰ میلیون ریال و برای برنامه بیمه درمان بستری شهری (بابت اجرای بند «ذ» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۸۶) مبلغ ۱،۱۰۰،۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده بود که در لایحه بودجه ۱۳۸۸ وجود ندارد.

- اعتبارات سازمان بهزیستی کشور

کل اعتبارات سازمان بهزیستی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۴،۵۹۲،۸۲۹ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ و اصلاحیه‌های آن به میزان ۵۰،۱۶۰

میلیون ریال (۲/۱۳- درصد) کاهش یافته است. در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۵ طی ماده واحده‌ای به منظور گسترش پوشش خدمات توان بخشی و حمایتی از یکصد هزار نفر از معلولان و سی هزار نفر از زنان سرپرست خانوار دولت مجاز شد تا با جابه جایی اعتبارات از محل صرفه جویی حداکثر تا مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد. علاوه بر آن براساس لایحه اصلاح بودجه سال ۱۳۸۷ (در صورت تصویب نهایی) مقرر است مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به سازمان بهزیستی تخصیص یابد که در این صورت جمع اعتبارات سازمان بهزیستی به ۴,۶۹۲,۹۸۹ میلیون ریال در سال ۱۳۸۷ رسیده است..

جدول ۶. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ سازمان بهزیستی با قانون بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

سال	هزینه			جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
	عمومی	اختصاصی	جمع		
۱۳۸۷	۴,۶۸۰,۵۸۹	۱,۵۰۰	۴,۶۳۲,۰۸۹	۱۰,۹۰۰	۴,۶۹۲,۹۸۹
۱۳۸۸	۴,۵۸۱,۳۴۲	۱,۵۰۰	۴,۵۸۲,۸۴۲	۹,۹۸۷	۴,۵۹۲,۸۲۹
میزان تغییر	-۴۹۲۴۷	۰	-۴۹۲۴۷	-۹۱۳	-۱۰۰۱۶۰
درصد تغییر	-۱/۰۶	۰	-۱/۰۶	-۸/۳۸	-۲/۱۳

- اعتبارات سازمان تأمین اجتماعی

کل اعتبارات اختصاص داده شده به سازمان تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۸۱۶,۹۹۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۳۸,۹۰۴ میلیون ریال (۵ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۷. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ سازمان تأمین اجتماعی با قانون بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

سال	هزینه			جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
	عمومی	اختصاصی	جمع		
۱۳۸۷	۷۷۸,۰۸۶	۰	۷۷۸,۰۸۶	۰	۷۷۸,۰۸۶
۱۳۸۸	۸۱۶,۹۹۰	۰	۸۱۶,۹۹۰	۰	۸۱۶,۹۹۰
میزان تغییر	۳۸,۹۰۴	۰	۳۸,۹۰۴	۰	۳۸,۹۰۴
درصد تغییر	۵	۰	۵	۰	۵

- اعتبارات کمیته امداد امام خمینی (ره)

اعتبارات کمیته امداد امام خمینی (ره) در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱۵,۷۴۹,۵۴۳ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۷۷۷,۰۱۳ میلیون ریال (۵/۱۹ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۸. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ کمیته امداد امام خمینی (ره)

(ارقام به میلیون ریال)

با قانون بودجه ۱۳۸۷

سال	هزینه			جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
	عمومی	اختصاصی	جمع		
۱۳۸۷	۱۵,۴۲۲,۵۳۰	۰	۱۵,۴۲۲,۵۳۰	۶۰,۰۰۰	۱۵,۴۲۲,۵۳۰
۱۳۸۸	۱۵,۶۹۵,۰۰۰	۰	۱۵,۶۹۵,۰۰۰	۵۴,۵۴۳	۱۵,۷۴۹,۵۴۳
میزان تغییر	۷۸۲,۴۷۰	۰	۷۸۲,۴۷۰	-۵,۴۵۷	۳۲۷,۰۱۳
درصد تغییر	۵/۲۵	۰	۵/۲۵	-۹/۰۹	-۲/۱

یادآور می‌شود که بودجه کمیته امداد امام خمینی (ره) در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ معادل ۱۴,۹۷۲,۵۳۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است. اما براساس لایحه اصلاحیه قانون بودجه ۱۳۸۷ (در صورت تصویب نهایی) مقرر است مبلغ ۴۵۰,۰۰۰ میلیون ریال، به بودجه آن افزوده شود. جدول بالا با لحاظ این مبلغ تنظیم شده است. در صورتی که این مبلغ به تصویب نهایی نرسد، رشد بودجه کمیته امداد امام خمینی (ره) ۵/۱۹ درصد خواهد بود.

- اعتبارات صندوق بیمه اجتماعی روستاییان

کل اعتبارات صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (۵ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۹. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

ارقام به میلیون ریال

سال	هزینه			جمع
	عمومی	اختصاصی	جمع	
۱۳۸۷	۱,۶۰۰,۰۰۰		۱,۶۰۰,۰۰۰	۱,۶۰۰,۰۰۰
۱۳۸۸	۱,۶۸۰,۰۰۰	۰	۱,۶۸۰,۰۰۰	۱,۶۸۰,۰۰۰
میزان تغییر	۸۰,۰۰۰	۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
درصد تغییر	۵	۰	۵	۵

- اعتبارات بنیاد شهید و ایثارگران

کل اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۲۵,۸۰۱,۴۸۳ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۳,۶۶۳,۰۲۷ میلیون ریال (۱۶/۵۹ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۱۰. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ بنیاد شهید و امور ایثارگران

ارقام به میلیون ریال

سال	هزینه			جمع
	عمومی	اختصاصی	جمع	
۱۳۸۷	۲۲,۱۰۰,۱۹۰	۰	۲۲,۱۰۰,۱۹۰	۲۲,۱۳۸,۴۵۶
۱۳۸۸	۲۵,۷۶۶,۴۲۳	۰	۲۵,۷۶۶,۴۲۳	۲۵,۸۰۱,۴۸۳
میزان تغییر	۳,۶۶۶,۲۴۳	۰	۳,۶۶۶,۲۴۳	۳,۶۶۳,۰۲۷
درصد تغییر	۱۶/۵۹	۰	۱۶/۵۹	۱۶/۵۹

- اعتبارات سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح

کل اعتبارات سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۲۷,۵۰۹,۶۵۰ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۵,۶۸۹,۶۵۰ میلیون ریال (۲۶/۰۷ درصد) افزایش یافته است.

جدول ۱۱. مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۸۸ سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح

(ارقام به میلیون ریال)

با قانون بودجه ۱۳۸۷

سال	هزینه			جمع
	عمومی	اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	
۱۳۸۷	۲۱,۸۲۰,۰۰۰	۰	۰	۲۱,۸۲۰,۰۰۰
۱۳۸۸	۲۷,۵۰۹,۶۵۰	۰	۰	۲۷,۵۰۹,۶۵۰
میزان تغییر	۵,۶۸۹,۶۵۰	۰	۰	۵,۶۸۹,۶۵۰
درصد تغییر	۲۶/۰۷	۰	۰	۲۶/۰۷

۳-۴. نگاهی به برنامه‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

- اعتبارات بیمه درمان

کل اعتبارات سازمان بخش بیمه درمان در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل

۱۷,۵۳۸,۷۲۸ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ (۱۷,۵۱۷,۴۰۰

میلیون ریال) به میزان ۲,۱۳۸,۲۱۱ میلیون ریال (۱۳/۹ درصد) افزایش یافته است

جدول ۱۲. مقایسه اعتبارات بیمه درمان لایحه بودجه ۱۳۸۸ با قانون بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

برنامه	عنوان	قانون بودجه	لایحه بودجه	درصد تغییر
		۱۳۸۷	۱۳۸۸	
۳۰۴۸۲	بیمه درمان روستاییان	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۸۹۶,۱۳۵	۱۷/۹
۳۰۴۸۳	برنامه بیمه درمان خویش‌فرمایان	۲۱۴,۱۸۰	۰	-۱۰۰
۳۰۴۸۴	برنامه بیمه درمان بستری شهری (بابت اجرای بند «ذ» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۸۶)	۱,۱۰۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰
۳۰۴۰۵	برنامه بیمه درمان کارکنان دولت	۱,۹۰۰,۸۰۰	۲,۶۵۲,۰۰۰	۳۹/۵
۵۵۰۰۰۰	کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان (متفرقه)	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰
۳۰۴۹۸	برنامه بیمه تکمیلی درمان بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مستمری‌بگیران	۲۹۹,۹۹۲	۴۶۱,۲۶۳	۵۳/۸
۳۰۴۹۲	برنامه مدیریت نظام بیمه‌ای	۲۶,۰۸۱	۴۵,۰۲۰	۷۲/۶
۳۰۴۴۰	برنامه بیمه خدمات درمانی	۴,۰۳۵,۸۸۱	۵,۱۸۶,۸۰۰	۲۸/۵
۳۰۴۶۸	برنامه کمک به تأمین سلامت ایثارگران	۶۵۲,۵۵۳	۸۱۰,۷۰۰	۲۴/۲
۳۰۴۶۹	برنامه کمک به تأمین سلامت نیازمندان	۱۷۱,۰۳۰	۲۰۲,۰۵۰	۱۸/۱
۳۰۴۰۶	حمایت از بیمه‌های درمان	۰	۲,۲۸۴,۷۶۰	-
	جمع	۱۵,۴۰۰,۵۱۷	۱۷,۵۳۸,۷۲۸	۱۳/۹

قابل توجه آنکه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ ردیف‌های ۳۰۴۸۲ (برنامه بیمه

درمان خویش‌فرمایان)، ۳۰۴۸۴ (برنامه بیمه درمان بستری شهری) و ۵۵۰۰۰۰ (کمک

به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان) مجموعاً به مبلغ ۳,۳۱۴,۰۱۸ میلیون ریال

حذف گردیده و در مقابل ردیف ۳۰۴۰۶ (برنامه حمایت از بیمه‌های درمان) با اعتبار

۲,۲۸۴,۷۶۰ میلیون ریال، جایگزین شده است که به‌نظر می‌رسد مبلغ ۱۰,۲۹,۲۵۸

میلیون ریال از مجموع اعتبارات درمانی سال گذشته به این منظور کسر گردیده است. ضمن آنکه تعهد سازمان بیمه خدمات درمانی در سال گذشته برای افراد فاقد بیمه درمان تنها به خدمات درمان بستری خلاصه می‌گردید، در حالی که امسال خدمات درمان سرپایی نیز اضافه گردیده است.

- اعتبارات بیمه‌های اجتماعی

درخصوص بیمه‌های اجتماعی، برنامه ۳۰۴۴۱ به اعتبار ۱۷۰،۱۱۱،۹۵۴ میلیون ریال پیش‌بینی شده است که:

- مبلغ ۱،۶۸۰،۰۰۰ میلیون ریال مربوط به صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر.

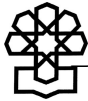
- حدوداً ۸۵۵۲،۴۰۳ میلیون ریال مربوط به بیمه اجتماعی صندوق بازنشستگی کشوری.

- مبلغ ۸۱۶،۹۹۰ میلیون ریال بابت برنامه بیمه اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی.

- مابقی به مبلغ ۹۶۲،۵۶۱ میلیون ریال بابت بیمه‌های اجتماعی سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و احتمالاً تعهدات دولت در قبال بیمه اجتماعی خادمین مساجد، قالی‌بافان و... می‌باشد.

- اعتبارات تأمین هزینه‌های معیشتی

برنامه تأمین هزینه‌های معیشتی (ردیف ۲۰۴۷۷) در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ معادل ۱۱،۸۵۵،۴۱۶ میلیون ریال و در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ معادل ۱۱،۵۷۲،۷۶۲ میلیون ریال در نظر گرفته شده است که دارای رشد منفی ۲/۲۸ است.

۳-۵. اعتبارات ردیف‌های متفرقه حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

در حوزه ردیف‌های متفرقه در قانون بودجه ۱۳۸۷ برای برنامه تأمین اعتبارات موضوع بازنشستگی پیش از موعد مبلغ ۳،۰۰۰،۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است که این مبلغ عیناً در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ پیش‌بینی شده است.

برای برنامه تأمین اعتبار جهت اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری برای بازنشستگان در قانون بودجه ۱۳۸۷ مبلغ ۷،۴۰۰،۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده، اما در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ این مبلغ ۴۰،۷۱۹،۰۰۰ میلیون ریال پیش‌بینی شده است که به میزان ۸۱/۸ درصد رشد داشته است.

جدول ۱۳. مقایسه اعتبارات ردیف‌های متفرقه حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

لایحه بودجه ۱۳۸۸ با قانون بودجه ۱۳۸۷ (ارقام به میلیون ریال)

عنوان	لایحه ۱۳۸۸	قانون ۱۳۸۷	درصد تغییر
تأمین اعتبارات موضوع بازنشستگی پیش از موعد	۳،۰۰۰،۰۰۰	۳،۰۰۰،۰۰۰	۰/۰
اعتبار اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری برای بازنشستگان	۴۰،۷۱۹،۰۰۰	۷،۴۰۰،۰۰۰	۸۱/۸

۳-۶. اعتبارات یارانه‌ها^۱

کل اعتبارات یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ معادل ۸۰،۹۱۶،۳۰۰ میلیون (بدون یارانه واردات بنزین و نفت گاز و یارانه شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی) در نظر

۱. لازم به یادآوری است که یارانه برنامه کمک بلاعوض، یارانه، سود و کارمزد تسهیلات و وجوه اداره شده برای مسکن در لایحه بودجه ۱۳۸۸ با عنوان کمک بلاعوض، یارانه، سود و کارمزد تسهیلات و وجوه اداره شده برای مسکن مهر آمده است.

گرفته شده که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ به میزان ۷,۲۷۲,۸۰۰ میلیون ریال (۸/۹۹ درصد) افزایش یافته است. گذشته از یارانه واردات بنزین و نفت گاز و همچنین یارانه شفاف‌سازی حامل‌های انرژی که از لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ حذف شده است، یارانه تفاوت قیمت خرید و فروش کالاها و خدمات به‌منظور تنظیم بازار و ایفای تعهدات خاص و همچنین یارانه طرح‌های مدیریت حمل‌ونقل و توسعه حمل‌ونقل عمومی موضوع جدول نیز از لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ حذف شده است. البته به‌جای آن یارانه تنظیم بازار (از جمله مواد پروتئینی)، ایفای تعهدات خاص کالاهای اساسی دستگاه‌های اجرایی (نقدی) و یارانه مسکن فرهنگیان در لایحه بودجه ۱۳۸۸ آورده شده است.

علاوه بر موارد یاد شده یارانه کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، وجوه اداره شده، تحقیقات، آموزش نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی و آموزش عالی غیرانتفاعی به میزان ۷۶/۶ درصد و یارانه کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد و احداث سرویس‌های بهداشتی بین راهی با اولویت سرویس‌های بهداشتی مساجد به میزان ۱۶/۷ درصد کاهش یافته است. البته یارانه دارو و شیرخشک و داروهای بهداشتی، متابولیک و اورژانسی ۴۴/۳ درصد، یارانه کالاهای اساسی ۱۸ درصد، یارانه پرداخت ضرر و زیان خریدهای تضمینی، دانه روغنی ۱۸ درصد، یارانه تفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده کالاها و خدمات - بند «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه ۱۸ درصد افزایش یافته است.

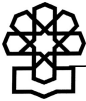
جدول ۱۴. مقایسه اعتبارات یارانه‌های لایحه بودجه ۱۳۸۸ با قانون بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	عنوان	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه بودجه ۱۳۸۸	رشد (درصد)
۱	یارانه کالاهای اساسی	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۷,۲۰۰,۰۰۰	۱۸
۲	یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی، خوراک دام و اصلاح نژاد دام روستایی	۸,۷۰۰,۰۰۰	۹,۱۳۲,۰۰۰	۵
۳	کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد و احداث سرویس‌های بهداشتی بین‌راهی با اولویت سرویس‌های بهداشتی مساجد	۳۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	-۱۶/۷
۴	پرداخت ضرر و زیان خریدهای تضمینی، دانه روغنی	۷۵۰,۰۰۰	۸۸۵,۰۰۰	۱۸/۰
۵	تفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده کالاها و خدمات - بند «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۹۵۰,۰۰۰	۱۸
۶	کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، وجوه اداره شده، تحقیقات، آموزش نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی و آموزش عالی غیر انتفاعی	۸,۵۴۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	-۷۶/۶
۷	تفاوت قیمت خرید و فروش کالاها و خدمات به‌منظور تنظیم بازار و ایفای تعهدات خاص	۲,۹۰۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰
۸	یارانه دارو و شیرخشک و داروهای بهداشتی، متابولیک و اورژانسی	۲,۲۱۷,۳۰۰	۲,۲۰۰,۰۰۰	۴۴/۳
۹	پرداخت مابه‌التفاوت قیمت خرید تضمینی آب از بخش خصوصی	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰
۱۰	حمایت از بیماران خاص، صعب‌العلاج، سرطانی و کمک به تأمین هزینه‌های بیمارانی که دچار هزینه‌های تحمل‌ناپذیر هستند و دیه بیماران هموفیلی	۵۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۲۰
۱۱	طرح‌های احداث قطارهای شهری شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت موضوع جدول ۱۳	۲,۲۰۰,۰۰۰	۱۰,۳۷۰,۰۰۰	

ردیف	عنوان	قانون بودجه ۱۳۸۷	لایحه بودجه ۱۳۸۸	رشد (درصد)
۱۲	طرح‌های توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت موضوع جدول ۱۴	۲,۹۰۰,۰۰۰	۲,۳۵۰,۰۰۰	
۱۳	طرح‌های تکمیل مطالعات جامع حمل‌ونقل و ترافیک و توسعه حمل و نقل عمومی کلان شهرها موضوع جدول ۱۵	۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	
۱۴	طرح‌های مدیریت حمل‌ونقل و توسعه حمل‌ونقل عمومی موضوع جدول ۱۷	۱,۷۰۰,۰۰۰	.	-۱۰۰
۱۵	پارانه نصب انشعاب‌های جدید برق	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	.
۱۶	کمک بلاعوض، پارانه، سود و کارمزد تسهیلات و وجوه اداره شده برای مسکن	۵,۸۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	
۱۷	وزارت آموزش و پرورش، پارانه مسکن فرهنگیان	.	۴۰۰,۰۰۰	
۱۸	کمک به اجرای طرح‌های هادی روستایی (علاوه بر اعتبارات استانی در این خصوص) ۱	۵۶۹,۰۰۰	۵۱۲,۱۰۰	-۱۰/۰
۱۹	وزارت بازرگانی، تنظیم بازار (از جمله مواد پروتئینی) ۱	.	۵۰۰,۰۰۰	
۲۰	ایفای تعهدات خاص کالاهای اساسی دستگاه‌های اجرایی (نقدی)	.	۳,۵۰۰,۰۰۰	
جمع		۸۰,۹۱۶,۳۰۰	۸۸,۱۸۹,۱۰۰	۸/۹۹

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. بررسی وضعیت افزایش یا کاهش اعتبارات فصل نسبت به قانون بودجه

سال ۱۳۸۷

- اعتبارات دستگاه‌های حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در بودجه سال ۱۳۸۸ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ به میزان ۲۹,۲۹۸,۰۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (۲۱/۲۵ درصد) افزایش یافته است. این افزایش در دستگاه‌های مربوطه به شرح زیر است:

- اعتبارات صندوق بازنشستگی کشوری به میزان ۷,۴۹۵,۱۶۷ میلیون ریال (۴۵/۴۶ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات سازمان بیمه خدمات درمانی به میزان ۲,۶۸۱,۱۰۰ میلیون ریال (۳۱/۵۳ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات سازمان بهزیستی به میزان ۱۰۰,۱۶۰ میلیون ریال (۲/۱۳- درصد) کاهش یافته است.

- اعتبارات سازمان تأمین اجتماعی به میزان ۳۸,۹۰۴ میلیون ریال (۵ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات کمیته امداد امام خمینی (ره) به میزان ۷۷۷,۰۱۳ میلیون ریال (۵/۱۹ درصد) افزایش یافته است. البته اگر لایحه اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۷ که براساس آن مبلغ ۴۵۰,۰۰۰ میلیون اعتبار به کمیته امداد تخصیص خواهد یافت، تصویب شود میزان رشد آن منفی خواهد شد (۲/۱- درصد).

- اعتبارات صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به میزان ۸۰,۰۰۰ میلیون ریال

(۵ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به میزان ۲۵۴،۵۹۵ میلیون ریال (۹/۱۷ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران به میزان ۳،۶۶۳،۰۲۷ میلیون ریال (۱۶/۵۹ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح به میزان ۵،۶۸۹،۶۵۰ میلیون ریال (۲۶/۰۷ درصد) افزایش یافته است.

- اعتبارات بخش درمان به میزان ۲،۱۳۸،۲۱۱ میلیون ریال (۱۳/۹ درصد) افزایش یافته است. البته در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ ردیف‌های ۳۰۴۸۲ (برنامه بیمه درمان خویش‌فرمایان)، ۳۰۴۸۴ (برنامه بیمه درمان بستری شهری) و ۵۵۰۰۰۰ (کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان) مجموعاً به مبلغ ۳،۳۱۴،۰۱۸ میلیون ریال حذف گردیده و در مقابل ردیف ۳۰۴۰۶ (برنامه حمایت از بیمه‌های درمان) با اعتبار ۲،۲۸۴،۷۶۰ میلیون ریال، جایگزین شده است که به نظر می‌رسد مبلغ ۱،۰۲۹،۲۵۸ میلیون ریال از مجموع اعتبارات درمانی سال گذشته به این منظور کسر گردیده است. ضمن آنکه تعهد سازمان بیمه خدمات درمانی در سال گذشته برای افراد فاقد بیمه درمان تنها به خدمات درمان بستری خلاصه می‌گردید، در حالی‌که امسال خدمات درمان سرپایی نیز اضافه گردیده است.

- اعتبارات برنامه تأمین هزینه‌های معیشتی (ردیف ۳۰۴۷۷) به میزان ۲۸۲،۶۵۴ میلیون ریال کاهش یافته است (۲/۳۸- درصد).

- از میان دستگاه‌های مورد بحث بیشترین میزان افزایش مربوط به صندوق

بازنشستگی کشوری (با ۴۵/۴۶ درصد) و کمترین میزان مربوط به سازمان بهزیستی است که دارای رشد منفی (۲/۱۳- درصد) است.

- اعتبار ردیف متفرقه برنامه تأمین اعتبارات موضوع بازنشستگی پیش از موعد عیناً تکرار شده است.

- اعتبار ردیف متفرقه تأمین اعتبار جهت اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری برای بازنشستگان به میزان ۳۳،۳۱۹،۰۰۰ میلیون ریال (۸۱/۸ درصد) رشد داشته است.

- اعتبارات یارانه‌ها (بدون یارانه واردات بنزین و نفت گاز و یارانه شفاف‌سازی قیمت حامل‌های انرژی) به میزان ۷،۲۷۲،۸۰۰ میلیون ریال (۸/۹۹ درصد) افزایش یافته است.

۲. بررسی تکالیف قانونی دستگاه‌ها که نیاز به تخصیص اعتبار در بودجه کل کشور دارند

۱. بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای: به موجب بند «ه» ماده (۹۶) قانون برنامه چهارم توسعه، دولت مکلف است به «اتخاذ تمهیدات لازم جهت بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای، به نحوی که ضمن جلوگیری از ایجاد بدهی جدید، تا پایان برنامه چهارم کل بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای تسویه شده باشد». به نظر می‌رسد این مورد در ردیف‌های بودجه سال ۱۳۸۸ پیش‌بینی نشده است.

۲. افزایش میزان معیشت مددجویان تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی: به موجب بند «ل» ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم، دولت مکلف شده است «مستمری ماهیانه خانواده‌های نیازمند و بی‌سرپرست و زنان سرپرست خانواده تحت پوشش

دستگاه‌های حمایتی را بر مبنای چهل درصد (۴۰٪) حداقل حقوق و دستمزد در سال اول برنامه» افزایش دهد. بر این مبنای، میزان مستمری مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) در سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ به ترتیب به ۷۴/۵ درصد، ۵۲/۷ درصد و ۴۵/۱ درصد نسبت به آن چیزی که در قانون برنامه چهارم تکلیف شده، رسیده است. در واقع در دو سال اخیر میزان مستمری مددجویان کمتر از نصف آن چیزی بوده که در برنامه چهارم تکلیف شده است.^۱ در حوزه بهزیستی نیز به نظر می‌رسد وضع به همین منوال است. در لایحه بودجه ۱۳۸۸ برای انجام این تکلیف قانونی برنامه مشخصی ارائه نشده است و حتی مجموع برنامه تأمین هزینه‌های معیشتی (ردیف ۳۰۴۴۷) دارای رشد منفی ۲/۳۸ درصدی است.

پیشنهادها

۱. با توجه به اینکه سال ۱۳۸۸ آخرین سال برنامه چهارم توسعه است، به نظر می‌رسد باید تکالیف قانونی ناشی از این قانون که تاکنون به انجام نرسیده، در قانون بودجه ۱۳۸۸ کل کشور تعیین تکلیف شود. از این رو، پیشنهاد می‌شود:

- تکلیف دولت به افزایش سطح مستمری خانوارهای زیرپوشش نهادهای حمایتی (موضوع بند «ل» ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم) با استفاده از اعتبارات حمایتی در اختیار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه ۱۳۸۸ مشخص گردد.

- تکلیف دولت به بازپرداخت بدهی‌های خود به سازمان‌های بیمه‌گر (موضوع بند

۱. بررسی وضعیت مستمری‌بگیران کمیته امداد امام خمینی (ره)، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اجتماعی، بهمن ماه ۱۳۸۷.

«ه» ماده (۹۶) قانون برنامه چهارم) با استفاده از اعتبارات بیمه اجتماعی در اختیار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و نیز واگذاری شرکت‌های موضوع سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تعیین گردد.

۲. همه دستگاه‌هایی که در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ دارای ردیف مستقل بودجه‌ای هستند، اعتباراتشان به تفکیک برای هر دستگاه آورده شود.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۵۱۵

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ۱۵. نگاهی به بودجه بخش رفاه و تأمین اجتماعی

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه امور استخدامی، روابط کار و رفاه)

تهیه و تدوین کنندگان: فرهاد نصرتی‌نژاد، مظفر کریمی، اکبر بابانیا

ناظر علمی: علی اخوان بهبهانی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۱/۲۱